

ניסוח הסכמי בוררות בינלאומיים/עו"ד דורון אפיק ועו"ד יניב פרידהוף¹

עשרות עורכי דין המוסמכים בניו יורק, וביניהם אנו, השתתפו בשבוע שעבר בפריז בכנס משותף ללשכות עורכי הדין של ניו יורק ופריז בנושא סוגיות של התנגשות בין המשפט האירופאי והמשפט האמריקאי. אחת הסוגיות המרכזיות שנידונה הייתה נושא פתרון סכסוכים כאשר מדובר בצדדים ממדינות שונות וביחוד כאשר מדובר בשיטות משפט שונות. כך למשל, פעמים רבות מנסחים צדדים להסכם סעיפי בוררות הנראים פשוטים וקלים לביצוע (בניסיון לחסוך זמן ומשאבים בשלב הראשוני של ניסוח ההסכם) אך מתבררים מאוחר יותר כבלתי ניתנים ליישום וגורמים לסכסוכים פשוטים להסתבך, וזאת בשל היעדר ניסיון ומומחיות בתחום.

כאשר מדובר בסכסוך בינלאומי, גישור בינלאומי נראה בדרך כלל הפתרון הנכון והיעיל. גישור (בשונה מהליך המתנהל בבית משפט או בבוררות) יאפשר למגשר מומחה המוסכם על שני הצדדים, במסגרת לא מחייבת, לסייע לצדדים להגיע להסכם גם במחלוקות הנובעות מהבדלים בין שיטות משפט. אם גישור אינו צולח, בוררות תהיה בדרך כלל הפתרון. עקרונית, הליך בוררות הינו מהיר, מאפשר בחירת מקום ההליך ושפתו ומאפשר בחירת בורר המתמחה בתחום ואשר מוסכם על ידי הצדדים.

על אף האמור, במקרים רבים הליך הבוררות הופך להליך איטי ומסורבל אף לעיתים יותר מהליך בבית המשפט, ובכך חוטא למטרתו העיקרית וכוונת הצדדים כאשר בחרו לקיימו. "סכנה" זו קיימת ביחוד כאשר הצדדים להליך מגיעים משיטות משפט שונות. כך, למשל, עורכי הדין המגיעים ממדינות המשפט המקובל (כאנגליה וארצות הברית) נוהגים לרשום מסמכים מפורטים ומובנים המיועדים לבורר או שופט "אדוורסרי" שתפקידו לפסוק בין הצדדים על פי החומר שלפניו, להבדיל מעורכי דין המגיעים ממדינות המשפט הקונטיננטלי (כמדינות מערב אירופה) הנוהגים להגיש מסמכים קצרים ותמציתיים המיועדים לבורר או שופט "אינקוויזטורי" שאמור לחקור את העובדות בעצמו. אי קביעה מראש של "כללי המשחק" עלולה לגרום להליך להימשך ולהסתבך מעבר לנדרש.

אחד הפתרונות היעילים בדרך כלל הינו בחירת מוסד בוררות בינלאומי מוכר כמוסד LCIA הבריטי או ה-ICC הצרפתי, אשר פועלים על פי כללים ברורים ומובנים. כללים אלה יסדירו את רוב הסוגיות ולכן חשוב להכירם בעת ניסוח ההסכם כדי למנוע סתירה שלהם וכדי למנוע הפתעות מאוחרות לגבי עלויות או פרוצדורות נדרשות. חשוב גם לבחור את מקום הבוררות, שפת הבוררות והמשפט שיחול עליה, כדי להותיר כמות מינימאלית של פרטים טכניים עליהם עשוי מאוחר יותר להתנהל הליך סרק אשר יהפוך הליך קצר ופשוט, לארוך ומורכב.

חשוב לציין כי בין כאשר מדובר בגישור ובין כאשר מדובר בבוררות חשוב כי ניהול ההליך ייעשה על ידי אדם המתמחה בתחום. ניסוח לא זהיר של הסכם בוררות בתחילת הדרך עשוי לגרום נזקים גדולים בהמשך ובהתאם, ליווי בגישור על ידי מי שאינו בקיא בתחום וניסוח ההסכמות מהגישור באופן בלתי מקצועי עשוי למנוע התוצאה המבוקשת. לעניין זה, לעתים אין די בשכירת שירותיו של משרד עורכי דין בינלאומי המתמחה בניהול סכסוכים וחשוב להיות מלווה גם בעורך דין המתמחה בניסוח הסכמים ומכיר את המנטאליות במדינת המוצא של הלקוח כדי להגיע לתוצאות הנכונות אל מעבר לים.

¹ עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), מוסמך כעורך דין בישראל ובניו-יורק ומתמחה בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת תואר מנהל עסקים Executive MBA באוניברסיטה העברית בירושלים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות).

עו"ד יניב פרידהוף הינו עורך דין במשרד אפיק ושות', העוסק בין היתר במשפט המסחרי, מיזוגים ורכישות ודיני חברות. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.